

Announce

Telia | Enterprise - IoT løsning
Telia | Enterprise

LÆS MERE

[Forside \(/\)](#) [Kultur \(/kultur\)](#)

Anmeldelse af *The House That Jack Built*

Wannabe-arkitektens blodige nihilisme

Genskabelsen af 'Dantes Bark' fra 1822 af Eugène Delacroix med Matt Dillon som Jack i helvede sammen med Verge, spillet af Bruno Ganz. *The House That Jack Built* er en seriemorderfilm uden spænding om en morder, der er ingeniør, men gerne vil være arkitekt. Men det er også en kunstfilm om at være menneske.

Skrevet af

[\(/bo-plantin\)](#)

Bo Plantin [\(/bo-plantin\)](#)
Manuskriptforfatter [\(/bo-plantin\)](#)
[\(/bo-plantin\)](#)
15 artikler
0 indlæg

Lars von Triers nyeste film "The House That Jack Built" er en film om en seriemorder, men det er ikke en gyserfilm. I stedet for et realistisk portræt af en morder har von Trier lavet en kunstfilm om et menneske.

Lars von Triers nyeste opus, *The House That Jack Built*, er en kunstfilm, der viser hovedkarakterens/kunstnerens egen nihilisme og håbet om mening kæmpe om overtaget. Den egentlige verden i fortællingen er diminutiv, i og med at enhver sekvens foregår på noget, der i den grad føles som en yderst kontrolleret lokation meget lig *Dogville*, der jo foregik i en verden af kridtstreger og indbildt privatliv.

Triers fortalte verden er lille, for tematikken er personlig. Filmen kunne som sådan snildt fungere som teaterstykke, hvilket jeg også kun kan forestille mig, er noget, vi kommer til at se i fremtiden; 'Jacks Hus' på Det Kongelige med Dar Salim i hovedrollen. Tjo, hvorfor ikke?

I The House That Jack Built spiller Uma Thurman "en frygtelig kvinde", som man godt kan forstå, at Jack bliver nødt til at tage livet af. Filmen har endnu engang rejst kritik af Lars von Triers fremstilling af kvinder.

En morder, der vil være arkitekt

Bevares, jeg nedværdiger mig til et hurtigt resumé: Vi møder Matt Dillon i skikkelse af Jack, da han kører hen ad en landevej og bliver standset af Lady 1 (Uma Thurman), hvis bil er punkteret. Hun viser sig meget hurtigt at være et fantastisk irriterende menneske, hvorfor hun næsten ligeså hurtigt bliver ekspederet over i de dødes land ved hjælp af en donkraft – en "jack" – get it?

Herefter bliver vi introduceret til Jacks liv, der ud over morderisk adfærd går med at designe og bygge et hus i ødemarken – med udsigt til intet mindre end det eksploderende Mount St. Helens. Flere gange lykkes det ham ligeved og næsten at bygge huset, men han får det revet ned igen, da han aldrig bliver helt tilfreds med de valgte materialer. Jack kan ikke bygge sit hus, for han er jo ikke selv et komplet "hus" – get it?

Han er psykopat og derved et ufuldendt menneske, for hvem reel indlevelse, endsige meningsfuld interaktion med andre mennesker, er en umulighed.

All work and no play makes Jack a dull boy. Morderen, der er ingeniør, men gerne vil være arkitekt.

Så går det ellers trip trap træsko derudad med flere mord, en bilden sig selv ind, at mordene er kunst og lidt mere designen og nedriven. Den tilbagevendende voice-over-dialog med en vis 'Verge', spillet af Bruno Ganz (der jo har spillet Hitler – get it?), er sgu nok i virkeligheden Virgil, der tilbage i dagen førte Dante ned gennem helvede: Denne dialog er filmens egentlige tematiske udvikling.

Verge køber ingen af Jacks ideer om mord og kunst og konfronterer ham med de religiøse/psykologiske/filosofiske efterdønninger af hans gerninger. Jacks manglende kærlighed til sine mord er det, der provokerer Verge allermest, for hvis ikke der er kærlighed, hvad er meningen så med det hele?

Og ja, Jacks manglende emotionelle engagement i sine mord er også en pudsigt størrelse. End ikke en rejsning kan han præstere, selv da han skærer brysterne af et af sine yngre, pænere ofre! Og vi

får aldrig fortalt, hvorfor han gør, som han gør. Han har altid været tom indeni, og deri ligger karakterens illusion.

Bruno Ganz spiller Verge, der viser Jack rundt i underverdenen. Han er nok i virkeligheden Virgil, der fører Dante ned i helvede.

En seriemorders modus

For seriemordere gør normalt, hvad de gør for rent faktisk at føle noget. Dette er nok allerbedst illustreret i Netflix-serien *Mindhunter* (2017), hvis plot primært omhandler disse menneskers intentioner. Serien er baseret på non-fiction-bogen af samme navn af FBI-profileren John Douglas. Seriemordere er nemlig normalt psykopater, der ikke finder mening i noget som helst, men dog kan opdrive en livsgnist i deres ugerninger.

De er også for det meste ret ensporede mennesker, der sjældent ændrer deres modus operandi. Som regel eskalerer de forholdsvis tidligt i deres blodtørst, stagnerer derefter og "hygger" sig med deres projekt, indtil de til sidst ender med at blive så uforsigtige, at de bliver fanget. Det er i hvert fald mere reglen end undtagelsen, og det er jo i og for sig logisk nok, at jo længere tid man ikke bliver fanget, jo dristigere tillader man sig naturligvis at være. Men Jack har ikke sin egen specielle facon at myrde folk på.

Bevares, han flirter en smule med kvælning, men det er ikke det, der er hans "thing". Han ombringer folk på alle mulige måder. Og sådan gør rigtige seriemordere altså ikke. Dette er ikke en kritik, for det er von Trier utvivlsomt bevidst om. Derimod er det et bevidst valg, fordi filmen skal handle om noget andet end en "realistisk" seriemorder, den skal nemlig handle om et menneske.

Den fiktive Ed Kemper til venstre – den virkelige til højre. Cameron Britton spillede overbevisende den kvindemyrdende Ed Kemper i den populære serie *Mindhunter* fra 2017.

Klassisk Trier

The House That Jack Built er en umiskendelig Trier-”joint”. Vi har kapitelopdeling, som vi kender den helt tilbage fra *Epidemic* (1987) og frem til *Nymphomaniac* (2013). Vi har voice-over, der besiddes af en metaforisk figur, der analyserer og taler til hovedkarakteren, hvilket kendes helt tilbage fra *Europa* (1991).

Vi har grænseoverskridende smukke tableauer i super-slomo, som vi først så i *Breaking the Waves* (1996). Og så har vi en karakter, der er alene, fanget og samtidig fri i sin egen verden, som vi havde i von Triers første film, den vidunderlige *The Element of Crime* (1984) – det er et rigtig godt udgangspunkt for et menneske, der skal til at slå (sig) på verden.

I sine gerninger er han fändenivoldsk – i den forstand, at han ikke på noget tidspunkt bekymrer sig om, han bliver opdaget, om nogen ser noget. Det bliver han ikke, og det gør ingen. Selv da han slæber et lig efter sin proverbialt vinduesløse, røde seriemordervarevogn.

Der er klip fra andre af Triers film, der for et kort sekund bryder fiktionen og måske skal gøre os opmærksomme på instruktørens egen involvering i emnet. Ja, der er endda et stykke animation, smukt og primitivt på samme tid, der illustrerer menneskets cykliske vej gennem livet, til tider kedsom, til tider intens; det er godt løst.

Skal man død og pine sammenligne den her film med noget, må det være *nouvelle vagues enfant terrible*, Jean-Luc Godard, der i den grad sked højt og flot på enhver konvention, der måtte eksistere, og på den måde skabte nogle virkelig provokerende/irriterende film. Som Godard går Trier f.eks. ikke op i hverken kontinuitet eller kronologi, ej heller en homogenitet i billedernes beskaffenhed finder man, og ingen af karakterene bliver som sådan introduceret. Ret

provokerende/irriterende. Forskellen på de to instruktører er så bare, at Lars von Trier har humor ...

Jack gør ikke meget for at snige sig omkring med sine lig.

Der er referencer til rigtige seriemordere, blandt andet Ted Bundy, der på et tidspunkt gik med krykker for at tiltrække sympati fra kvinder, der så kunne gøres til hurtige ofre. Der er en hentydning til hændelsen med Jeffrey Dahmer, hvor det lykkedes et offer at stikke af fra ham, finde politiet og derefter blive "givet tilbage" til Dahmer. Politiet troede, at den unge mand bare var fuld og ville have bedre af at sove den ud hjemme hos Jeffrey.

I virkeligheden havde Dahmer stukket en kanyle helt ind i tindingen på den unge mand og sprøjtet vaskemiddel derind i forsøget på at gøre ham til en sex-zombie. Og så er der i den grad henvisning til Dennis Rader, også kendt som the BTK-killer (Bind-Torture-Kill), der dræbte ti mennesker i Wichita og undslap lovens lange arm i 30 år. Som Jack i filmen poserede han også sine lig og fotograferede dem, og i det hele taget så han selv som lidt af en kunstner.

Han var flere gange ligeså risikovillig som Jack. Og som Jack i filmen mente Dennis Rader også, at han var et sofistikeret snefnug. (<https://www.biography.com/people/dennis-rader-241487>)

Kunsteren i sit frostkolde atelier. Do not disturb.

Noget skal man vel bilde sig selv ind, når man er så ekkofremkaldende tom, at hvert eneste levende sekund egentlig må føles skrækindjagende. Men disse referencer er ikke vigtige for seere, der ikke har en, skal vi kalde det, "speciel" interesse for emnet ... som undertegnet besidder.

Så det faktum, at filmen som sådan er en urealistisk seriemorder-film, er ikke noget, der skal holde nogen fra at se den; som sagt, det her er en kunstfilm, der handler om kampen mellem meningsfuldhed og nihilisme. Alle referencer til nulevende eller døde seriemordere er derfor ikke vigtige for at få noget ud af 'The House That Jack Built'; det her er von Triers projekt, og det har som sådan ikke noget med virkeligheden at gøre.

Det er egentlig vanskeligt at mene noget smagsmæssigt om filmen i den forstand, at det her er Triers film, det er hans vision, det er en del af hans mission om at lave film, der er som en sten i skoen. Man kan naturligvis mene, som jeg, at hans tre første film, *Element of Crime* (1984) (https://www.imdb.com/title/tt0087280/?ref_=nv_sr_1), *Epidemic* (1987) (https://www.imdb.com/title/tt0092972/?ref_=fn_al_tt_1) og *Europa* (1991) (https://www.imdb.com/title/tt0101829/?ref_=nv_sr_2), til stadighed er hans bedste film, hvor *Epidemic* indtager den absolutte førsteplads, men det er jo en smagssag, og den slags kan man som bekendt ikke rigtig diskutere.

Man kan til gengæld snildt tale om, hvorvidt Triers projekt så er lykkedes her. Men så bliver vi nødt til at gå ned ad spekulationens formørkede sti og tilsnige os til nok indbildt indsigt. For det er som sagt en kunstfilm, og den slags kan betyde mange forskellige ting for mange forskellige mennesker.

Lars von Trier efterligner masse-morderen Travis Bickle, Taxi Driver (1976), i sin egen film Epidemic; "Are you talking to me?"

Robert De Niro i rollen som Travis Bickle i *Taxi Driver*.

Seriemorderfilm uden spænding

Den eneste anden i von Triers række af film, som *The House That Jack Built* minder om, er *Antichrist* (2009). Det være sig både i tempo, "mood" og tematik, men hvor *Antichrist* trods alt har et par "twists and turns", er der her intet af den slags. Filmen vil ikke være spændende på den facon. Når Jack møder nogen, ja, så ved vi udmærket, hvordan det ender. Der er ingen overraskelser. Selv filmens sidste billede føles ikke som en overraskelse. Selvfølgelig er det det, der sker.

Det nihilistiske menneske ender kun ét sted, det ved vi alle, og det er i det helvede, det skaber for sig selv. Så det kan ikke gå Jack på anden måde, end det går i denne film. Man kan som sagt ikke vide det med sikkerhed, men *The House That Jack Built* kan næsten kun være Triers opgør med egen nihilisme.

Den del af projektet, vil jeg mene, er rent faktisk en succes. Men måske er filmen en lille smule kedelig, måske kunne den godt have tålt lidt "suspense", lidt "horror" og i hvert fald mere af von Triers dejlige, mørke humor. Men måske er det bare min smag, der taler. Jeg ved det ikke. Jeg er på mange måder ligeså meget på herrens mark, som da jeg havde set Nicolas Winding Refns gudesmukke *Only God Forgives* (2013) (https://www.imdb.com/title/tt1602613/?ref_=nv_sr_1); "Hold da op, hvor er den fed, men er den ikke også lidt kedelig?"

Men en ting er sikkert, udover Refn og von Trier, er der ingen anden dansk instruktør, der formår det her kunstneriske niveau, og det skal i den grad applauderes.

Og i øvrigt: Til sidst får Jack da også bygget sit hus – omend kun få af os ville have lyst til at entrere det. Det skal nok helst opleves udefra.

RELATEREDE ARTIKLER

I fremtidens skygge (/artikler/Dark-anmeldelse-netflix) - I den lille by Winden forsvinder to drenge sporløst, og en tredje dreng bliver fundet dræbt med mystiske brandmærker omk...

Det muterede jeg i Area X (/artikler/Netflix-hittet-Annihilation) - Alex Garlands Netflix-film "Annihilation" balancerer mellem science fiction, øko-horror og arthouse; en svær blanding, d...

The Walking Dead i regnvejr (/artikler/Den-danske-Netflix-serie-The-Rain) - Netflix satser store summer på den danske apokalypse, en genre vi ellers ikke har en tradition for at producere her til ...

Tristhed med omsorg og en smule sødme (/artikler/Netflix-nye-hitserie-Maniac) - 'They fuck you up, your mum and dad.' Ordene er den engelske digter Philip Larkins fra hans nok mest berømte digt 'This ...

Op med humøret, Lars (/artikler/Mette-Bock-droemmer-om-glade-Trier-film) - I weekenden tweetede kulturminister Mette Bock, at hun drømmer om, at Lars von Trier laver film med håb, glæde og hyldes...

Meta-80'er-nostalgi og illusionen om den fri vilje (/artikler/Anmeldelse-af-Bandersnatch-netflix-black-mirror) - Sugar Puffs eller Frosties? Bandersnatch er Netflix' nye interaktive afsnit af deres Black Mirror-serie. Her er det muli...

Er det historisk grimt? (/artikler/Analyse-af-BIGs-hovedkvarter) - For et par uger siden sagde Københavns Rådhus nej tak til BIGs forslag til eget hovedkvarter yderst på Sundmolen på den ...

Giv din stemme

4,2/5

20 stemmer

KOMMENTARER

0 kommentarer

Sortér efter

Tilføj en kommentar ...

[Plugin til Facebook-kommentarer](#)

UDVALGTE JOB (/KOMMUNIKATION-JOB)

PR & Social Media Specialist
(/kommunikation-job/hartmann-

Frist: Hurtigst muligt

Energi-,
Forsynings- og
Klimaministeriet

(/kommunikation-job/klima-energi-

**Presserådgiver (/kommunikation-
job/klima--energi--og-**

Frist: 20. marts

Senior UX Designer
(/kommunikation-job/danske-

Frist: 27. marts

RØDE
KORS

**Mediechef (/kommunikation-
job/roede-kors-mediechef)**

Frist: 6. april